

En Røst fra en af Kvindesagens Pionerer.

Charlotte Klein.

Navnet Charlotte Klein tilhører den Tid af Dansk Kvindesamfunds Historie, som engang paa en Generalforsamling i Firserne blev kaldt Dansk Kvindesamfunds „gyldne Tid“. Det er Tiden, hvor Dansk Kvindesamfund ved sin skolestiftende Virksomhed førte Kvindesagen fra Filantropiens Veje ind paa den Vej, som førte til Kvindens økonomiske Frigørelse. 37 Aar er nu henrundne, siden Dansk Kvindesamfund stiftede sin tredje Skole, „Tegneskolen for Kvinder“, og til denne Skole har Fru Kleins Navn gennem en Aarrække været knyttet baade som Stifter og Forstander, hvorfor hun ogsaa ved Skolens Femogtyve Aars Jubilæum hædredes af Kongen med Fortjenstmedaillen i Guld.

Det var i December 1871, at Fru Kleins Navn første Gang bragtes i Forbindelse med Dansk Kvindesamfund. Styrelsen havde indkaldt til Generalforsamling med det Formaal at fuldbyrde Foreningens Løsrivelse fra Modersamfundet i Genf. Fængslet til Telegrafstationen i Aarhus fulgte Mathilde Fibiger med Uro og Bekymring Begivenhederne indenfor det lille, nystiftede Kvindesamfund, og selv forhindret i at være tilstede telegraferede hun i sin Yaande følgende kortfattede Anmodning til Foreningens Formand, Fru Bajer: „Maa jeg — (desværre fraværende) — raade over to Adgangskort. Glæd mig sende Fru Plum, Garnisonsplads 20, Fru Klein, Frederiksgade 1. — Brevforklaring.“

Knap et halvt Aar efter var Mathilde Fibiger død, men Navnene: Ellen Plum og Charlotte Klein var,

takket være hende, indvundne for Dansk Kvindesamfund.

For ganske nylig bragte „Kvinden og Samfundet“ sine Læsere Efterretningen om Fru Plums Død; — det blev ikke hende forundt at opleve den Sejr, som vi alle i dette Øjeblik med Spænding imødeser, — men Fru Charlotte Klein er endnu tilbage, og hendes Røst har i denne Sommer trods hendes høje Alder lydt til os i et lille Skrift: „Hvad jeg venter af Kvinderne.“

Som en af dem, der i Kvindesagens Brydningstid gik foran og viste Vej, har Fru Klein et Krav paa at blive hørt af Kvinder i vide Kredse.

Hun viser i dette Skrift, at hun endnu har Mod og Vilje til at gaa foran og vise Vej, og hendes største Bekymring er, at Kvindesagen, naar de sidste kunstige Skel mellem Mænd og Kvinder er fjernede, da skal løbe ud i Sandet uden at have bragt Kvinderne eller Samfundslivet nogen virkelig aandelig Berigelse. Hun venter af Kvinderne, at de ikke blot skal tilføre det offentlige Liv en Forbedring, en Gradsforskel fra det, som var, men en hel Nydannelse, en Væsenforskel, som den nødvendige Følge af, at Mand og Kvinde er forskellige Væsener.

„Aandelig talt er det lige meget, om der er 10 Urmagere eller 20, hvoraf Halvdelen er Kvinder, om der er 10 Handelsmænd eller 20, hvoraf Halvdelen er Kvinder, om der er 10 Sagførere eller 20, hvoraf Halvdelen er Kvinder, — hvis Kvinderne tager Tingene paa samme Maade som Mændene.“

For hende ligger det afgørende i, at Kvindesagen formaar at omdanne det Verdensbillede, som Mændene ved egen Magtfuldkommenhed har skabt. Formaar den ikke det, bliver Kvinderne i det offentlige Liv kun en Gen-tagelse af Mændene, da er Kvindesagen i hendes Øjne en ligegyldig Sag.

Dette lille Skrift er ikke mindre end Charlotte Kleins aandelige Testamente til dem, som skal føre Kvindesagen videre. Hun maa — som Camilla Collett et Sted har sagt — have den Tilfredsstillelse at se alle disse Haab og disse Bekymringer trykte, før hun stiger ned i Graven.

Ligesom Mathilde Fibiger for 40 Aar siden, opfyldt af Bekymring for den Sag, hun elskede, fra sin ensomme Forpost paa Telegrafstationen i Aarhus kaldte Fru Klein frem og lagde sin Sag i hendes Hænder, saaledes kalder Charlotte Klein i dette Skrift

en ny Slægt frem, som har Mod og Hjerle til at trænge ind i Kvindernes indre Verden og dyrke de Brakmarker op, som trods al ydre Frigørelse og tilsyneladende Sejre, endnu ligger der og venter paa deres Sædemand.

Til denne nye Slægt har Fru Kleins Indlæg Bud, men ogsaa til de Kvinder, som i Øjeblikket staar midt oppe i Arbejdet for Kvindernes Sag. Maatte dette lille Skrift blive læst af mange Kvinder og opattet i den fordragelige, hjertelige Aand, hvori det er skrevet!

Gyrithe Lemche.

Kvinderne hos Kafferfolket.

Kvindesagens internationale Præsident, Carrie Chapmann Catt, har talt Kvindernes Sag i det fjerne Sydafrika. I Kapstaden Durban, Johannesburg og flere andre Steder har hun med glødende Veltalenhed talt om Kvindens Kaar og hendes Ligestillelse med Manden.

Kender man lidt til Kafferfolkets Kvinder, deres Liv og deres Undertrykkelse, spørger man uvilkaarlig om dette Oplysningsarbejde nogen Sinde vil naa de uciviliserede Kvinder, og om de vil forstaa at drage Nytte deraf.

Som hos alle uciviliserede Folkelag staar Kvinden hos Kaffen paa det laveste Standpunkt, og hendes Lod er lidet misundelsesværdig.

Hun er en Handelsvare, som af Forældrene sælges til Manden for en Okse eller to, er hun efter Kafferbegreber en Skønhed, forlanges der undertiden nogle brogede Tæpper i Tilgift. Fra det Øjeblik, hun træder eller rettere sagt kravler paa alle fire gennem den lave Aabning ind i sin Mands Bambushytte, er hendes Liv viet det strengeste Arbejde i og udenfor Kraalen. Madlavning slipper hun nogenlunde nemt fra, Majsgød til Morgen, Middag og Aften; Majsene knuses mellem to Stene og koges til Grød. Ellers er Kosten Vandmeloner, Bananer og andre Frugter, sjældnere Kød, undtagen paa Festdage. Fra den Dag, Kaffen er hjemfører den unge Kvinde, sætter han aldrig oftere sin Fod i Svigerforældrenes Hjem; han er dog saa „human“, at han ikke forbyder sin Kone det. Møder han sin Svigermoder, kaster han sig næsegrus